

STIRBER LAJOS

15 ÉVES A KOMÁROMI GAUDIUM VEGYES KAR ÉS HANGSZERES KAMARAEGYÜTTES (1. RÉSZ)

KOMÁROM KÓRUSÉLETÉNEK TÖRTÉNETE MOZAIKOKBAN

„A zene nem magánosok kedvtelése, hanem lelki erőforrás, amelyet minden művelt nemzet igyekszik közkinccsé tenni.” (Kodály Zoltán)

A fennállásának 70. évfordulóját ünneplő Komáromi Dalegyesület. Középen Schmidt Viktor karnagy, az ülő sorban az énekkart kísérő cigányzenekar. A Duna Menti Múzeum archívumából

Ha fellapozzuk a város gazdag múltjának „krónikáját”, láthatjuk, Komáromban a művészeteknek mindig voltak értő művelői és fáklyavivői – olyanok, akik a zenét, a „lelki erőforrást” igyekeztek „közkinccsé” tenni – s csakúgy befogadói is, olyanok, akiknek igénye volt a zenére is mint éltető erőforrásra. Komárom, az évszázadokon át katonaváros életében jelentős szerepe volt a katonazenének. A fáklyavivők között ott találjuk Egressy Béni, a Szózat, a Klapka-induló szerzőjének, a Klapka tábornok zenekara „direktorának” nevét, vagy később (1868-ban) a császári és királyi 30. gyalogezred zenekara élén álló id. Lehár Ferencét is. Az I. Csehszlovák Köztársaság idején a komáromiak – ünnepi sétáik közben – a helyőrség zenekaraival által szolgáltatott térzenét élvezhették a szórakozás helyszínéül szolgáló Anglia parkban felállított zenepavilonban.

A Fülöp Zsigmond tollából 1923-ban megjelentetett *A Komáromi Dalosegylet történetéből* című kiadványban olvasható: „A dalnak társadalmi és nemzeti kulturális célból való művelése, külön egyesületek keretében, tulajdonképpen csak a múlt század első éveiben kezdődött. Az első dalegyletek Németországban keletkeztek, hol a dalos társaságok ilyen őst a 17. században találjuk, Goliffenbergben, Alsó Pomerániában, (...) Magyarországon a szabadságharc előtt is léteztek már dalegyesületek. (...) Egy jól szervezett férfikart állított össze Havi Mihály, mely a negyvenes években nemcsak Magyarországon (...), de külföldön is sok sikert aratott. Ő volt az, aki karáival először mutat-

ta be a magyar dalokat négy szólamú betanításban. (...) A dalárdáknak intenzívebb meghonosítása az ötvenes évekre esik, amikor (...) az elnémított magyarság a dalhoz folyamodott, mint amellyel legsikeresebben tudta ébren tartani a csüggedt lelkekben a nemzeti érzést.”

Fülöp Zsigmond szerint a Komáromi Dalegyesület megalakításának ötletét „az a jótékony célú hangverseny adta meg, amelyet 1861. május 4-én a komárom megyei honvédségélyező bizottság rendezett a vármegyeháza nagytermében. Ezen a hangversenyen közreműködött Molnár Ádám, Konkoly-Thege Miklós, a későbbi tudós, csillagász, és Kopeczky Ferenc zene tanár, valamint a csepi műkedvelők énekkara is. (...) ennek hatása alatt többen azon gondolkoztak, hogy nem lehetne-e Komáromban is egy férfi négyes kart szervezni. (...) Molnár Ádám mint elismert zenei tekintély 1864. január 24-ére a »városi zenetanodá«-ba ... megalakulásra hívta össze a dalárda köré csoportosuló pártoló és működő tagokat és e közgyűlésen (...) a »Révkomáromi Dalárda-Egylet«-et véglegesen megalakultnak mondták ki.” A kórus elnöke Molnár Ádám, karmestere Kopeczky Ferenc, pénztárosa Üveges Ede lett. „Hogy a dalegylet hivatását eredményesen betöltse, dalestélyek tartását határozta el a választmány, amelynek egyik lelkes és áldozatkész tagja: Hafler Szilárd, saját Erzsébet-szigeti (...) kertjét ajánlotta fel az összejövetel színhelyéül (...), az első nyári mulatságot 1964. július 10-én tartották” – írta a krónikás.

Később, a már Komáromi Dalegyesület néven működő énekkar életében bőven voltak örömök és ürmök. Mint azt többek között Fülöp Zsigmond nevezett munkájában olvashatjuk: „Nevezetes és kiemelkedő eseménye volt a Dalegyesületnek az 1899. június 25-én Komáromban lezajlott Dalosünnepély. A Dunántúli Dalszövetség városunkban tartotta díszközgyűlését és negyedik dalünnepélyét és dalversenyét. (...) Több mint négyszáz dalos kereste föl Komáromot, és nagy számban érkeztek városunk falai közé az Országos Magyar Daláregyesületnek, valamint különböző egyleteknek képviselői is. (...) A katonai lovarda hatalmas helyiségét majdnem teljesen megtöltötte az érdeklődő közönség, mely mindvégig a legnagyobb gyönyörűséggel élvezte az egyes dalárdák darabjait. (...) A minden részletében sikerült ünnepély örökre emlékezetes marad úgy a Dalegyesület, mint Komárom város történetében.”

A két világháború közti időszakban a Komáromi Dalegyesület mellett a városban már több énekkar is működött: az Egyetértés Munkás Dalárda kimondottan munkásénekkarként, melynek karnagya Krausz Mór volt; a Katolikus Egyházi Énekkart Molecz Tivadar karnagy vezette; az Iparoskör énekkarának karnagya Tóth Géza volt, a Zsidó Egyházi Énekkaré Krausz Mór; az Evangélikus Énekkar Nagy Sándor karnagy, a Református Iparos Énekkar és a Református Gazda Énekkar Teleki Miklós karnagy vezetésével dolgozott; a Kommunista Énekkar vezetője Leszenszky Lajos karnagy volt.